7/3795

T.C
SANAYİ VE TİCARET BAKANLIĞI
Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği

Sayı :B 14.0.BHİ 01- 497
Konu :Yazılı Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

İlgi:a)26.10.2004 tarih ve A.O1.O.GNS.0.10.00.02-7/3795-7628/24438 sayılı yazınız.
b) Başbakanlığın 0111.2004 tarih ve B.02.0.KKG.0.12/106-384-9/5096 sayılı yazısı.

Konya Milletvekili Atilla KART'ın, Sayın Başbakanımıza yönelttiği ve Sayın Başbakanımızın da, kendileri adına tarafım koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını istediği yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte takdim edilmiştir.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Ali ÇOŞKUN
Sanayi ve Ticaret Bakanı

Ek: 4 sayfa önerge cevabı

Gereği :
T.B.M.M. Başkanlığına

Bilgi :
Başbakanlığa

Cevaplarda ilgili yazının çıktığı daire, tarih ve numaralarının tam olarak yazılması rica olunur.
Eskişehir yolu 7.km no:154 06520 Ankara
Tel: 0312 286 47 40 – Faks :0312 285 43 18

7/3795

KONYA MİLLETVEKİLİ SAYIN ATİLLA KART'IN YAZILI SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAPLARIMIZ

CEVAP:

Mercedes Benz Türk A.Ş. hakkındaki soru önergesine konu iddialar üzerine Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü derhal soruşturma başlatmıştır. Bu soruşturma kapsamında Mercedes Benz Türk A.Ş. firmasının gerçekleştirdiği ithalat işlemlerine ilişkin olarak 4926 sayılı Kanun çerçevesinde firma yetkililerinin ifadelerine başvurulmuş ve gümrük beyannameleri ve ekleri ilgili gümrük idarelerinden temin edilmiştir.

Mercedes Benz Türk A.Ş. firmasının yaptığı ithalat işlemlerinden, incelemesi sona eren ithalat işlemleri için Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığı Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü tarafından Mercedes Benz Türk A.Ş. firmasının yetkilileri ve gümrük müşaviri hakkında Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmuştur. Mercedes-Benz Türk AŞ. yöneticilerinin, 1412 sayılı yasa gereği Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından çıkarılan ön ödemeyi yaparak davanın kapatılması yerine, bizzat olayın mahkemeye intikal etmesi talepleri üzerine konu mahkemeye intikal etmiştir. Mercedes Benz Türk A.Ş. firmasının yaptığı diğer ithalat işlemlerine ilişkin inceleme halen devam etmektedir. İnceleme için yalnızca bir kişinin görevlendirildiği iddiası gerçekleri yansıtmamakta olup, iddia konusu beyannameler üzerinde idari makamların ilgili birimlerinin gerekli incelemeleri yasalar çerçevesinde devam etmektedir.

Gümrük Müsteşarlığı'ndan Dış Ticaret Müsteşarlığına intikal eden muhtelif tarihli yazılarda, Mercedes Benz Türk A.Ş.'nin 2003/1 sayılı Dış Ticarette Standardizasyon Tebliğinin 5 inci maddesine istinaden kendi ihtiyacında kullanmak ve taahhütname vermek suretiyle uygunluk değerlendirmesinden muaf olarak 1/1/2003-31/3/2003 döneminde mavi hat kriteri (sonradan kontrol) kapsamında gerçekleştirdiği ithalat işlemlerinin incelenmesi neticesinde, 3/1/2003 tarih ve 50 sayılı gümrük beyannamesinin 12. kaleminde, 7/1/2003 tarih ve 132 sayılı gümrük beyannamesinin 31. ve 32. kalemlerinde, 18/2/2003 tarihli ve 1151 sayılı gümrük beyannamesinin 1., 2., 6., 8., 9., 11., 17., 18., 22., 29., 42., 48., 58. ve 63. kalemlerinde, 28/2/2003 tarihli ve 1584 sayılı gümrük beyannamesinin 24., 48. ve 58. kalemlerinde yer alan ürünlerin bahse konu taahhütnamelere aykırı olarak bayilere satışının gerçekleştirildiğinin tespit edildiğinin belirtilmesi üzerine Dış Ticaret Müsteşarlığı 31.12.2003 tarihli yazıyla, konuya ilişkin anılan firmadan bir açıklama talep edilmiş ve firmadan alınan 9.2.2004 tarihli cevabi yazı incelenmesini müteakip Gümrük Müsteşarlığı'na bilgi verilmiştir.

Gümrük Müsteşarlığı'nın 2/6/2004 tarihli cevabi yazısında, İstanbul Gümrük ve Muhafaza Başmüdürlüğü'nün 10/5/2004 tarih ve 32700 sayılı yazısından bahisle, 3/1/2003 günlü ve 50 sayılı serbest dolaşıma giriş beyannamesinin 12. kaleminin sistem üzerinde yapılan tetkikinden, anılan firmaca eşyanın TSE'ye tabi olduğunun beyan edildiği ve taahhütnameye göre işlem yapıldığı, ancak söz konusu eşyanın taahhütnameye aykırı olarak, 9/1/2003 tarih ve 421544 sayılı fatura ile satışının gerçekleştirildiğinin tespit edildiği;

7/1/2003 günlü ve 132 sayılı serbest dolaşıma giriş beyannamesinin bilgisayar ortamında yapılan incelemesi sonucunda, 31. kalem için eşyanın TSE'ye tabi olduğunun beyan edildiği, 32. kalemin ise doğrudan TSE' ye tabi olduğunun görüldüğü ve her iki kalem

mal için taahhütname verildiği, ancak taahhütnameye aykırı olarak 19/3/2003 tarih ve 423609 sayılı fatura ile satışının yapıldığının anlaşıldığı;

18/2/2003 tarih ve 1151 sayılı serbest dolaşıma giriş beyannamesinin bilgisayar ortamında incelenmesi sonucu 48. kalemin sistem tarafından tespit edildiği, 1., 2., 6., 8., 9., 11., 17., 18., 22., 29., 42., 58., ve 63. kalemlerinin ise beyana göre TSE kapsamında olduğunun anlaşıldığı, anılan firmaca beyanname kapsamı eşyaların taahhütnameye istinaden ithalinin yapıldığı, ancak 27/2/2003 tarih 422916 sayılı satış faturası ile satışının gerçekleştiğinin görüldüğü;

24/2/2003 günlü 61574 sayılı TSE Uygunluk Belgesinin incelenmesi sonucunda 18/2/2003 gün ve 1151 sayı ile tescilli beyannamenin 18/2/2003 tarihinde onaylandığı, söz konusu belgenin ise 26/2/2003/1-11426 gün/sayı ile düzenlendiği, dolayısıyla 1151/24/2/2003 sayılı/tarihli serbest dolaşıma giriş beyannamesini kapsamadığının görüldüğü, Türk Standartları Enstitüsü'nce düzenlenen TSE İthal Malı Uygunluk Belgesi üzerinde "sadece aşağıdaki ithal için geçerlidir" ibaresi olduğundan başka bir mal için emsal olarak kullanılmayacağının açık olduğunun ifade edildiği belirtilmektedir.

Sonuç olarak, söz konusu 4 adet serbest dolaşıma giriş beyannamesinde kayıtlı toplam 20 kalem mamulün firma yazısında iddia edildiği gibi, Dış Ticarette Standardizasyon Mevzuatına uygun olarak ithalatlarının gerçekleşmediği, bu nedenle Dış Ticarette Standardizasyon Tebliğine ve eki taahhütnameye aykırı hareket ettiği tespit edilen firmanın 2003/1 sayılı Tebliğ ve eki taahhütname gereğince eşyaların CIF değerinin %60'ının 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsilinin uygun olacağının düşünüldüğünün adı geçen Baş Müdürlükçe bildirildiği ifade edilerek, bu görüşün Gümrük Müsteşarlıklarınca da paylaşıldığı belirtilmektedir.

Bu itibarla, adı geçen firmanın, bahse konu 4 adet gümrük beyannamesinde kayıtlı toplam değeri 6.029,69 ABD Doları olan 20 kalem ürünü kendi ihtiyacında kullanacağına dair düzenlediği taahhütnamelere aykırı olarak bayilere satışını gerçekleştirdiği tespit edildiğinden, idari para cezasının tahsilini teminen konu, 15.6.2004 tarihli Dış Ticaret Müsteşarlığının yazısıyla firmanın bağlı bulunduğu Dış Ticaret Vergi Dairesi'ne intikal ettirilmiştir.

Yürütülen soruşturmanın konusu, firma adına ithal edilen otomobil yedek parçalarının Türk Standartları Enstitüsü uygunluk belgesine tabi oldukları halde, TSE'den bu belgenin alınmadığı iddiasıdır. Bunun dışında, yapılan araştırmalarda, söz konusu yedek parçaların standarda uygun olmadığına, kalitelerinin düşük olduğuna veya üretim veya tasarım hatasına ilişkin herhangi bir iddia ve bulgu bulunmamaktadır.

Diğer yandan, Konya ili Karapınar ilçesi yakınlarında 24.10.1997 tarihinde 0403 model Mercedes marka bir otobüs ile akaryakıt tankerinin çarpışması neticesi meydana gelen trafik kazası konusunda müteaddit kereler tarafıma yöneltilen gündem dışı konuşmalar ve yazılı soru önergelerinize verilen cevaplarında Bakanlığımca konuya ilişkin yapılan çalışmalar hakkında bilgi verilmiş olmasına rağmen, Bakanlığımın çalışma yapmadığı iddiasını sürdürülmektedir.

Bilindiği üzere, Bakanlığım ulusal normları belirleme çalışmalarında uluslar arası genel kabul gören normları esas almaktadır. Bunların uygulanmasında üzerine düşen görevleri de titizlikle yerine getirme gayreti içinde olmaktadır.

Bu bağlamda, yürürlükteki mevzuat paralelinde Bakanlığımca söz konusu olayla ilgili olarak da aşağıda belirtilen çalışmalar yapılmıştır:

1- Bakanlığımda görevli teknik personelden oluşan heyetçe, 07.02.2001 tarihinde Mercedes Benz Türk A.Ş. firmasında ve yakıt deposu üretimi yapan yan sanayide ithal ve yerli benzeri otobüslerin de mukayese edildiği bir inceleme yaptırılmış, yapılan bu incelemede araçların mevzuata uygun imal edildiği rapor edilmiştir.

2- Karapınar Asliye Ceza Mahkemesinin, 18.04.2001 tarihli ara kararı ile Bakanlığımdan AİTM Yönetmeliği konusunda 11.08.1998 tarihli raporu düzenleyen bilirkişilerden bilgi alınıp değerlendirme ve araştırma yapılması istenmiş, buna bağlı olarak, 23.05.2001 tarihinde bu heyet ile Bakanlığım yetkilileri , ODTÜ' de bir toplantı yapmıştır. Yapılan toplantıda AİTM ve Tip Onayı Yönetmelikleri üzerine durulmuş, özellikle otobüs üzerindeki yakıt tankları, cam kırma çekiçleri, araçların Türkiye karayollarına uygunluk taşıyıp taşımadıkları ve iç piyasa için üretilen otobüsler ile yurt dışı piyasasına verilen araçlar arasında üretim farklarının olup olmadığı, toplantının ağırlıklı konusunu teşkil etmiştir.

Bilirkişi heyetine, AİTM ve Tip Onayı Yönetmelikleri konusunda Bakanlığımca diğer ülkelerdeki örneklerine paralel çalışmalar yürütüldüğü, söz konusu yönetmeliklerin, ihtiyaçların yanı sıra bilim ve teknolojinin değişen ve gelişen şartlarına göre sürekli güncelleştirildiği, bu yönetmeliklerin gerekli kıldığı test ve belgelendirme konularında Üniversiteler ile de teknik işbirliğine gidildiği belirtilmiştir.

3- Bakanlık Başmüfettişi başkanlığında, üç ayrı Genel Müdürlükte görev yapan mühendislerin de katılımı ile oluşturulan heyet marifetiyle; 1995-1998 ve 1999-2002 model otobüslerdeki yakıt depoları incelenmiştir.

Söz konusu heyetin 18.01.2002 tarihli raporunda özetle; üretilen otobüslerin mevzuata uygun olduğu, mevzuattaki depo ile ilgili hükümlerin zamanında ve uluslar arası taahhütler de göz önüne alınarak, usulüne uygun bir biçimde yapıldığı, mevzuatın yetersiz olmadığı belirtilmiştir.

4 - Eylül 2003 tarihinde konu yeniden bir Bakanlık Başmüfettişine incelettirilmiştir. Bu müfettiş raporunda da, Bakanlığımızca yapılan uygulamanın mevzuata uygun olduğu değerlendirilmiştir.

Diğer taraftan, kaza sonrası; otobüsün şoförü ve işletmecisi hakkında dava açılmıştır. Bakanlığıma intikal ettiği şekliyle, açılan bu davada Mahkeme tarafından verilen karar Karapınar Cumhuriyet Savcılığınca ve Mercedes-Benz Türk A.Ş tarafından temyiz edilmiş, Yargıtay 2. Ceza Dairesi temyiz incelemesi sonucu 26.04.2002 tarihli kararında Karapınar Asliye Ceza Mahkemesinin Mercedes-Benz Türk A.Ş yetkilerinin tutuklanması ve otobüslerin toplatılması hususundaki kararlarını bozmuştur.

Bilineceği gibi, anılan yargılama süreci devam ederken, TBMM'nin gündemine gelen araştırma önergesi de görüşülerek reddedilmiştir.

Bakanlığım tarafından daha önce de gündeme getirilen benzer iddialar ve buna bağlı talepler nedeniyle, üretici Mercedes-Benz Türk A.Ş' nin tesis, proses ve mamulleri üzerinde üç kez yerinde teknik incelemeler yaptırılmış, mevzuata aykırı bir husus tespit edilmemiştir.

7/3795

Mevzuat incelendiğinde görüleceği gibi Bakanlığımın konuya ilişkin görev ve yetkisi araçların imalatı aşamasında uyulması gerekli teknik düzenlemeleri belirlemek ve bu hususa firmalar tarafından uyulup uyulmadığını denetlemekten ibarettir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunun 83. maddesinde, trafik kazalarında rapor düzenleme konusunda Trafik zabıtaları yetkili kılınmıştır. Ayrıca, İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğünce yayınlanan yönetmelikle, trafik kazalarında, kaza tahkik memurluğu, bilirkişilik ve bunlarla ilgili hususlar düzenlenmiştir. Ölümlü ve hayati tehlike yaratan yaralamalı kazalarda, Cumhuriyet Savcılığı tarafından da ayrıca mevzuat gereği tahkikat yapılmaktadır. Bu çerçevede, Konya İli Karapınar İlçesi yakınlarında 24.10.1997 günü meydana gelen trafik kazasıyla Bakanlığım doğrudan ilgili değildir. Mahkeme ve Cumhuriyet Savcılığından gelen yazılar ise gerekli titizlik gösterilerek incelenmiş, talepler gecikmeksizin karşılanmıştır.

Takdir edersiniz ki Bakanlığımın meydana gelen tüm trafik kazalarını inceleme ve değerlendirme imkanı da yoktur. Zira kazaların her birinin çok almaşık ve karışık nedenleri vardır. Hiçbir kazayı tek bir nedene bağlamak mümkün değildir. Netice olarak yargılama, hukuki talepleri karara bağlama görevi ve yetkisi bağımsız mahkemelere aittir. İdarenin görevi ise mahkemelere intikal eden ihtilaflı konularda mahkeme kararlarının gereğinin yerine getirmesini sağlamaktan ibarettir.

Sonuç olarak Bakanlığım; Anayasa ve kanunlarımız hükümlerine uymak, hak ve menfaat ihlali iddiası ile taraflarınca yargıya intikal ettirilmiş konularda yan yada taraf olmamak, mahkemeleri kararlarında etkileyecek tavır ve davranışlardan özenle kaçınmak, ancak mahkemelerin talepleri ve kararlarını mutlaka yerine getirme hususlarında gerekli hassasiyeti göstermektedir.